

στον, ἠρώτησε πόση δαπάνη ἐχρειάζετο διὰ νὰ λαζευθῇ γήματα. Πόσον εἶναι ὥραϊον τὸ ἀγάλμα τοῦ λόρδου Βύρωνος, φοροῦντος ἐνδυμασίαν ὁδοιπόρου, καὶ καθη- μένου ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς Ἑλλάδος! ὅποιοι νοῦς λάμ- πει εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του. Ἰδετε τὸν σεβασμῖον Πῖον, καθήμενον ἐπὶ τοῦ Θρόνου τοῦ Ἁγίου Πέτρου! καὶ τὸ ὥραϊον καὶ εὐρύθμον ἐκεῖνο πρόσωπον τοῦ Κο- περνίκου, μὲ τὴν ἐρχαίαν κόμην καὶ τὸν ἐλαφρὸν τῶν συμπατριωτῶν του ἱματισμόν!

Ὁ Θορουάλδσεν ἀπέκτησε περιουσίαν μεγίστην τῆς ὁποίας κάμνει χρῆσιν ἐντιμον καὶ ὠφέλιμον. Ἐπροι- κοδότησεν ἀδρῶς μουσεῖον ἐθνικὸν εἰς Κοπενάγην, ὅπου τὸν μετέφερεν ἐξ Ἰταλίας φρεγάτα δανικὴ μὲ ὅλους τοὺς θησαυροὺς του τοὺς ὁποίους ἀπέκτησεν εἰς Ῥώμην κατὰ τὴν μακρὰν ἐκεῖσε διαμονήν του.

Ὁ Ναπολέων, κυριεύσας τὴν Ἰταλίαν, ἠθέλησε νὰ ἀνεγείρῃ παλάτιον αὐτοκρατορικὸν εἰς Ῥώμην, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐξελέξατο ἑαρινά τινα παλάτια τοῦ Πάπα. Ἡ ἀκαδημία προέτεινεν εἰς τὸν Θορουάλδσεν νὰ κατα- σκευάσῃ τὰς ζωφόρους θαλάμων τινῶν. Οὗτος παρέ- στησε τὴν θριαμβικὴν εἴσοδον Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγά- λου εἰς Βαβυλῶνα, καὶ τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο ἀνεγνώ- ρισθη ὡς τὸ ἐντελέστερον τῆς τέχνης ἀριστούργημα μετὰ τὴν ἐνδοξον ἐποχὴν τῆς ἑλληνικῆς ἀγαλματο- ποιίας.

Τὸ 1819 ὁ Θορουάλδσεν ἐπανῆλθεν εἰς Κοπενάγην ὅθεν ἠθέλησε νὰ ἀναχωρήσῃ ἀφεύκτως τὸ ἐπόμενον ἔτος διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν μητρόπολιν τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου. Ἡ ὁδοιπορεία του ὁμοιάζε πομπὴν ἐπινίκιον· παντοῦ, εἰς τὴν Γερμανίαν, εἰς Στουτγάρδην, εἰς Μό- ναχον, εἰς Δρέσδην, εἰς Βερολίνον, εἰς Βιένναν, εἰς Βαρ- σοβίαν, μέγιστα τιμὰ ἀπεδόθησαν εἰς αὐτόν. Ἡ τελευτῇ τῆς παραδοχῆς του εἰς τὴν ἐν Κοπενάγῃ Ἀ- καδημίαν τῶν ὁραίων τεχνῶν, ὑπῆρξε παθητικὴ ἐκεῖ τὸ πτωχὸν παιδίον εἶχεν εὖρεϊ ἄλλοτε καταφύγιον ἐκεῖ ἐπανήρχετο σήμερον περίδοξος καὶ φέρων τὰ ἐμ- βλήματα τοῦ προέδρου.

Μεταξὺ τῶν πρωτίστων του ἔργων καταριθμοῦνται καὶ τὰ ἐφεξῆς:

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ οἱ δώδεκα Ἀπόστολοι, λα- ξευθέντες διὰ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας ἐν Κοπε- νάγῃ.

Ὁ Κοπέρνικος καὶ ὁ Πονιάτοφσκις διὰ τὴν Βαρ- σοβίαν.

Ὁ Ποτόνης, ὁ πρίγκιψ τοῦ Σβαρτσσεμπέργ, Πῖος ὁ Ζ', ὁ καρδινάλιος Γονσάλθης, ὁ βασιλεὺς τῆς Βαυα- ρίας Μαξιμιλιανός, ὁ πρίγκιψ Εὐγένιος τοῦ Λεχτεμ- βέργ καὶ τὰ μαυσωλεῖα τοῦ Σίλλερ, τοῦ Γούτεμβέργ καὶ τοῦ Κονρανδίνου.

Ὁ Θορουάλδσεν δὲν πρέπει νὰ λογισθῇ οὔτε μετα- ξὺ τῶν τεχνιτῶν οὔτινες ὀφείλουσι τὴν δόξαν των εἰς ἀξιοσημείωτον εὐκολίαν ἢ εἰς τὴν μεγίστην τὸλμην τῆς ἐκτελέσεως, οὔτε μεταξὺ ἐκείνων ὅσοι διεκρίθη- σαν διὰ τῆς χάριτος καὶ τῆς στυλινότητος, ἀς δί- δουσιν εἰς τὰ ὀρειχάλκινα καὶ μαρμάρινα ἔργα των, καὶ ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἐξίσταται ὁ θεατής. Ἡ τέ- χνη τοῦ Θορουάλδσεν σεμνὴ καὶ σοβαρὰ, συναρμολο- γουμένη πάντοτε μὲ τὸ παριστάμενον ὑποκείμενον, διαστελλεται πρὸ πάντων διὰ τῆς καθαρότητος τῆς γλυφῆς, καὶ τῆς πλήρους χάριτος διαθέσεως, συμφῶ- νου ἀείποτε μὲ τὰς αὐστηροτέρας ἀπαιτήσεις τοῦ συ- ν- δασμὸς οὗτος καθιστᾷ μόνος τὰ ἔργα του ἀριστουρ-

γήματα. Πόσον εἶναι ὥραϊον τὸ ἀγάλμα τοῦ λόρδου Βύρωνος, φοροῦντος ἐνδυμασίαν ὁδοιπόρου, καὶ καθη- μένου ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς Ἑλλάδος! ὅποιοι νοῦς λάμ- πει εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του. Ἰδετε τὸν σεβασμῖον Πῖον, καθήμενον ἐπὶ τοῦ Θρόνου τοῦ Ἁγίου Πέτρου! καὶ τὸ ὥραϊον καὶ εὐρύθμον ἐκεῖνο πρόσωπον τοῦ Κο- περνίκου, μὲ τὴν ἐρχαίαν κόμην καὶ τὸν ἐλαφρὸν τῶν συμπατριωτῶν του ἱματισμόν!

Ὁ Θορουάλδσεν ἀπέκτησε περιουσίαν μεγίστην τῆς ὁποίας κάμνει χρῆσιν ἐντιμον καὶ ὠφέλιμον. Ἐπροι- κοδότησεν ἀδρῶς μουσεῖον ἐθνικὸν εἰς Κοπενάγην, ὅπου τὸν μετέφερεν ἐξ Ἰταλίας φρεγάτα δανικὴ μὲ ὅλους τοὺς θησαυροὺς του τοὺς ὁποίους ἀπέκτησεν εἰς Ῥώμην κατὰ τὴν μακρὰν ἐκεῖσε διαμονήν του.

ΠΕΤΡΟΣ ΣΛΕΜΙΛΟΣ

Η

Ο ΠΩΛΗΣΑΣ ΤΗΝ ΣΚΙΑΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

Ἡ ἱστορία τὴν ὁποίαν μέλλω νὰ σᾶς διηγηθῶ εἶναι θλιβερά ἱστορία ἀνθρώπου ὃν ἡ ἐνδοια ἠνάγκασε νὰ πωλήσῃ τὴν σκίαν του. Οὐδεὶς ἴσως φαντάζεται ὅτι ἡ σκιά εἶναι ἄλλο τι παρὰ σκιά, καὶ ὅτι εἶναι ἀπαραί- τητον νὰ σύρῃ τις κατόπιν του τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ ἀμόρφου ἐκμαγείου, ὅπερ συνοδεύει ἡμᾶς βαδίζοντας ἢ ἱσταμένους ὑπὸ τὸν ἥλιον. Παρεκτός τούτου ὑπάρ- χουσιν ἴσως κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα ἄνθρωποι ἀπε- ρίσκεστοι, οἵτινες δὲν ἤθελον φοβηθῇ ν' ἀρνηθῶσι τὴν ὠφέλειαν τῆς σκιάς, φανταζόμενοι ὅτι δὲν ἀναγκαῖοι εἰς τὴν ἐντελῇ διαμόρφωσιν τῆς φύσεώς των, καὶ ὅτι δύνανται ν' ἀποβάλλωσιν αὐτὴν ἀτιμωρητῇ· ἀλλὰ φεῦ! ἡ ἀπάτη αὐτῶν εἶναι μεγίστη καὶ ἡ ἱστορία τοῦ Πέ- τρου Σλεμίλου μᾶς παριστᾷ θλιβερόν τούτου παρά- δεῖγμα. Τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ διηγῆθι ὁ ποιητὴς Κά- μισσος (Chamisso), ὅστις ἐγνώρισεν αὐτὸν εἰς Βερολί- νον, εἶναι δὲ αὕτη δημώδης εἰς Γερμανίαν, Ἀγγλίαν καὶ Ἀμερικὴν. Ἰδοῦ πως αὐτὸς ὁ ἥρως διηγεῖται τὰ κυριώτερα αὐτῆς περιστατικά.

« Μετὰ θαλασσοπολοῖαν καθ' ἣν ὑπέφερα τὰ μέγιστα, κατεπλεύσαμεν ἐπὶ τέλους εἰς τὸν λιμένα· ἀμα δὲ ἐπάτησα τὴν ξηρὰν, λαβὼν ἐπὶ τῶν ὤμων μου τὴν μικρὰν ἀποσκευὴν, προχωρῶ διὰ τοῦ πλήθους πρὸς τὰ πρῶτον ξενοδοχεῖον. Ζητῶ δωμάτιον καὶ ὁ ὑπνρέτης παρατηρῶν με ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν μὲ ὁδηγεῖ εἰς τὸ ὑπερβον. Ἡ πρῶτη μου φροντίς ἦν νὰ πληρο- φορηθῶ περὶ τῆς κατοικίας τοῦ Θωμᾶ Ἰῶν.

— Ἐξῶ τῆς πόλεως τῆς ἀρκτου, μὲ ἀποκρίνονται, τὸ πρῶτον πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἀγροκήπιον, ὅπου ὑπάρχει οἰκία μεγάλη καὶ νεόδμητος μὲ στήλας ἐξ ἐρυθροῦ καὶ λευκοῦ μαρμαροῦ.

— Καλὰ, ἀποκρίνομαι, καὶ ἐπειδὴ ἦτον ἀκόμη ἐνώρις, ἀνοίγω τὸ κιβώτιόν μου, φορῶ τὸν νέον ἐπεν- δύτην μου καὶ τὰ λοιπὰ καλλήτερα ἐνδύματά μου καὶ φέρων τὴν συστατικὴν μου ἐπιστολήν, διευθύνο-

μαι πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀνθρώπου, εἰς ὃν ἀνεπαύοντο ἅπασαι αἱ ταπειναὶ μου ἐλπίδες.

« Διελθὼν τὴν πύλιν τῆς ἀρκτοῦ βλέπω ἐνώπιόν μου τὴν μεγαλοπρεπῆ αὐτὴν οἰκίαν καὶ φθάνων εἰς τὴν θύραν, κρούω, δέκμενος συγχρόνως τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας μου. Ἡ πύλη ἀνοίγει καὶ μετ' ὀλίγον παρουσιάζομαι ἐνώπιον τοῦ Κ. Ἰὼν ὅστις ἐπεριδιάβαζεν εἰς τὸν κήπὸν τοῦ μέτινας ἄλλους κυρίους. Μ' ὑπεδέχθη ἄριστα, ὅπως ὁ πλοῦσιος ὑποδέχεται πτωχόν, καὶ στραφεὶς πρὸς με ἔλαβε τὴν ἐπιστολήν ἣν τοῦ ἐνεχείριζα.

— Ἀ! ἀ! εἰναὶ ἀπὸ τὸν ἀδελφόν μου εἶπεν, εἶναι πολὺς καιρὸς ἀφ' οὗτο δὲν ἔλαβον ἐπιστολήν σου, εἶναι καλὰ;

Καὶ χωρὶς νὰ περιμείνῃ τὴν ἀπάντησίν μου,

— Ἰδοῦ, λέγει πρὸς τοὺς συνοδευόντας αὐτόν, δεικνύων διὰ τῆς ἐπιστολῆς λόφον τινά, ἰδοῦ τὸ μέρος ὅπου σκοπεύω νὰ κτίσω νέαν οἰκίαν.

Καὶ ἀνοίξας τὸ γράμμα ἐνῷ καιρῷ ἐξηκολούθει τὴν συνδιάλεξίν σου ἐν ἣ ὁ λόγος δὲν ἦτο εἰμὴ περὶ χρημάτων,

— Ἐκεῖνος εἶπεν ὅστις δὲν ἔχει τοῦλάχιστον ἐν ἐκατομμύριον εἶναι πενέστατος.

— ὦ! ναι, εἶναι ἀληθέστατον ἐκραύγασα ἐγώ.

Ἡ ἐπιφώνησις αὕτη ἤρσεν εἰς τὸν Κ. Ἰὼν ὅστις ἀποτεϊνόμενος πρὸς με

— Μένε ἐδῶ, φίλε μου, μὲ εἶπες γελῶν βραδύτερον θέλω σὲ εἰπεῖ τί σκέπτομαι περὶ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης.

Εἰπὼν δὲ ταῦτα, προσέφερε τὸν βραχιονά του εἰς κυρίαν τινα καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν περὶ αὐτῶν διευθύνθη πρὸς τὸν λόφον τὸν καλυπτόμενον ἀπὸ ῥόδα. Ἡ συνοδία ἦτον εὐθυμὸς· ἐγέλων καὶ ἀστεϊεύοντο καὶ ἐγὼ ἐδάδιζον ὅπισθεν αὐτῆς χωρὶς νὰ ἐλκύσω οὐδενὸς τὴν προσοχήν.

Εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου νέα τις γυνὴ πειραθεῖσα νὰ θραύσῃ κλάδον δένδρου ἐπλήγωτε τὸν δάκτυλόν της. Τὸ συμβάν τοῦτο ἔθεσε τοὺς πάντας εἰς κίνησιν, ἐζήτησαν ταφετὰν ἀγγλικὸν, καὶ ἀνθρωπὸς τις ἰσχνὸς καὶ μεγαλόσωμος, ὅστις ἐδάδιζε πλησίον μου χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν καὶ τὸν ὅποιον δὲν εἶχον παρατηρήσει πρότερον, εἶπεν τὴν χειρὰ του εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ στακτόχρου ἐπειδύτου του καὶ ἐξαγαγὼν μικρόν τι χαρτοφυλάκιον, ἤνοιξεν αὐτὸ καὶ προσκυνῶν μέχρις ἐδάφους, τὸ ἐνεχείρισεν εἰς τὴν κυρίαν, ἥτις τὸ ἔλαβε χωρὶς νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐλαχίστην εὐχαριστίαν.

Ἡ θεὰ παρούσῃζετο ἐκεῖθεν μεγαλοπρεπῆς καὶ ὡραία. Εἰς τὸν ὀρίζοντα σημείον τι διαυγὲς ἀνεγείνετο μεταξὺ τοῦ κυανοῦ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ ἀχανοῦς.

Ἐν τηλεσκοπίῳ! ἐφώνησεν ὁ Κ. Ἰὼν, καὶ πρὶν ἢ προφθάσῃν οἱ ὑπηρεταὶ νὰ κινηθῶσιν, ὁ μεγαλόσωμος ἀνθρώπος ἔβαλεν ἐκ νέου τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλάκιόν του καὶ ἐξήγαγεν ἔν τηλεσκοπίῳ, τὸ ὅποιον ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Κ. Ἰὼν χαιρετῶν αὐτόν ταπεινῶς. Καὶ τὸ μὲν ὄργανον περιήλθεν ἀπὸ χεῖρα εἰς χεῖρα, ἐγὼ δὲ ἐθεώρουν μετ' αὐξήσεως ἐκπλήξεως τὸν ἀνθρώπον ὅστις ἔδωκεν αὐτὸ, καὶ δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐννοήσω πῶς τόσον ὀγκώδης ἀντικείμενον ἠδυνήθη νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ κόλπου τοσοῦτον μικροῦ, ἀλλὰ μόνος ἐγὼ ἠσθανόμην τὴν ἐκπληξὴν ταύτην, διότι οὔτε εἰς τὸν ἀνθρώπον τοῦτον, οὔτε εἰς ἐμέ προσεῖχε τις.

— Πόσον ὡραῖον πρᾶγμα ἤθελεν εἶσθαι νὰ εἴχωμέν ἰδῶ, εἶπεν εἰς τῆς συνοδίας, κανένα τουρκικὸν τάπητα.

Καὶ μόλις ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας, καὶ ὁ στακτόχρους ἀνθρώπος, θέτων τὴν χεῖρα εἰς τὸν κόλπον του ἐξήγαγε λαμπρότατον χρυσοκέντητον τάπητα, τὸν ὅποιον ἐξήπλωσαν οἱ ὑπηρεταὶ κατὰ γῆς καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποῦ ἐκάθισαν ἅπαντες χωρὶς νὰ κάμωσιν τὴν ἐλαχίστην παρατήρησιν. Ἐγὼ ἐκύτταξα ἐκ νέου τὸν παράδειξον τοῦτον ἀνθρώπον, τὸν ἔχοντα εἰκοσι περὶ ποδῶν μῆκος καὶ ἐτριβον τοὺς ὀφθαλμούς μου διὰ νὰ ἰδῶ μήπως ὠνευροῦμην. Ἐν τούτοις ὁ ἥλιος ἤρχιζε νὰ γίνεταί φλογερὸς καὶ ὁ καύσων ἠρόχλει τὰς κυρίας, ὅτε μία ἐξ αὐτῶν στρεφομένη πρὸς τὸν στακτόχρου ἀνθρώπον πρὸς τὸν ὅποιον οὐδεὶς μέχρις ἐκείνου εἶχεν ἀποτείνει τὸν λόγον, τὸν ἠρώτησε μὴ τυχὸν εἶχε καμμίαν σκηνήν. Ὁ ἀνθρώπος ἀπήντησε διὰ βαθυτάτης ὑποκλίσεως ὡς ἂν ἀποτείνουσα αὐτῷ τὸν λόγον ἡ κυρία, τῷ ἔδειξε τιμὴν ἣς δὲν ἦτον ἄξιος καὶ πάραυτα εἶδον αὐτόν νὰ σύρῃ ἐκ τοῦ ἀνεξαντλήτου θυλακίου του πασσάλους, σχοινία καὶ πανία, καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ πάν ὅ,τι ἀπαιτεῖται πρὸς κατάστησιν μεγαλοπρεπεστάτης σκηνῆς.

Ἡ θανόμην ἤδη, θεωρῶν τὰς θαυματουργίας ταύτας, ἀκούσιον τι ῥήγος, ἀλλ' ὁ τρόμος μου ἐκορυφώθη ὅταν ὁ στακτόχρους ἀνθρώπος ἐξήγαγε τοῦ κόλπου του τρεῖς ἵππους ἐπισεαγμένους καὶ συσκευασμένους... Τῇ ἀληθείᾳ ἐὰν δὲν σὲ ἐβεβαίουν ὅτι εἶδον ταῦτα ἰδίῳς ὀμμασι δὲν ἤθελες τὸ πιστεῦσαι.

Ἐτρόμαξα τὴν γοητείαν τὴν ὁποίαν ἐξήσκει ἐπ' ἐμοῦ τὸ ὄχρον πρόσωπον τοῦ ἀγνώστου ἐκείνου ἀνθρώπου καὶ ἀπεφάσισα ν' ἀποσυρθῶ κρυφίως, νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ ἔλθω πρὸς ἐντάμωσιν τοῦ Κ. Ἰὼν τὴν ἐπιούσαν, διὰ νὰ ἴδω πληροφάνειαν, ἐὰν ἤθελον εἶχε τὴν τόλμην, περὶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

Εἶχα ἤδη καταβῆ ἀπὸ τὸν λόφον καὶ ἐπορευόμην ἐπὶ τῆς χλόης ὅτε ἐρρίψα ἔν βλέμμα περὶ ἐμέ, διὰ νὰ ἰδῶ ἂν μ' ἐπατηθῶν. ἀλλ' ὅποιος ὑπῆρξεν ὁ τρόμος μου ὅταν παρετήρησα τὸν στακτόχρου ἀνθρώπον ἐρχόμενον πρὸς ἐμέ! Πλησιάζας με, ἀπεκαλύφθη τὴν κεφαλὴν καὶ μ' ἐχαίρετῃσε μετὰ πολλοῦ σεβασμοῦ τὸν ἀντιχαιρέτησα καὶ ἐγὼ μετὰ τῆς αὐτῆς ὑποκλίσεως καὶ ἐστάθην ἐνώπιόν του οἰοεὶ κυριευθεὶς ὑπὸ ἀνεξηγήτου τινὸς γοητείας, αὐτὸς δὲ ἐφάνετο ἀμνηστικὸς, δὲν ἐτόλμα νὰ ὑψώσῃ τοὺς ὀφθαλμούς, προσέκλινε πολλάκις καὶ τελευταῖον προχωρήσας βήματά τινα ἀκόμη μ' ἀπέτεινε τὸν λόγον με φωνὴν ἀβέβαιον καὶ τρέμουσαν ὡς τὴν φωνὴν ἐπαίτου.

— Ὁ κύριος θέλει συγχωρήσει τὴν προπέτειάν μου ἐὰν μὴ ἔχων τὴν τιμὴν νὰ τὸν γνωρίζω, τολμῶ νὰ τὸν ἀποτείνω μίαν παράκλησιν.

— Δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἐκραύγασα, τί δύναμαι νὰ πράξω πρὸς ἀνθρώπον ὅστις...

Καὶ ἀμύφτεροι ἐμείναμεν ἄφωνοι καὶ μ' ἐφάνη ὅτι ἐρυθριῶμεν.

Μετὰ στιγμιαίαν δὲ σιωπὴν ἐξηκολούθησεν οὕτως· — Κατὰ τὸ ὀλίγον διάστημα τοῦ χρόνου, καθ' ὃν εἶχον τὴν τύχην νὰ εὑρεθῶ πλησίον σας, πολλάκις ἐθεώρησα θαυμάζων, ζητῶ δὲ συγγνώμην ὅτι τολμῶ νὰ σᾶς τὸ εἰπῶ, τὴν ὡραίαν μεγάλην σκιά τὴν ὁποίαν προετείνατε ἐμπροσθέν σας μετὰ τινος εὐγενοῦς περιφρονή-

σεως. . . Ἐν δὲν σᾶς ἦτο δυσάρεστον νὰ μ' ἐγ-
καταλείψετε αὐτήν. . .

Εἰπὼν ταῦτα, αὐτὸς μὲν ἐσιώπησεν, ἐγὼ δὲ ἤθα-
λύμην ἀνεξήγητόν τινα σκοτοδίνην. Ἦτο πρᾶγμα πα-
ράξενον νὰ βλέπῃ τις ἄνθρωπον ἐπιθυμοῦντα ν' ἀγο-
ράσῃ σκιάν.

— ὦ! θεθαίως θὰ εἶναι παράφρων, εἶπα καθ' ἑμαυ-
τόν καὶ λαμβάνων ὕψος ἀρμόζον μᾶλλον εἰς τὸ τα-
πεινὸν τοῦ χαρακτῆρός του,

— Αἱ δά! φίλτατε, ἐκραύγασα, δὲν σὲ ἀρκεῖ ἡ ἐδι-
κή σου σκιά; Παράδοξον μὲ προτείνεις συμφωνίαν.

— Ἔγω εἰς τὸ θυλάκιόν μου, ἀπεκρίθη αὐτὸς, θησαυ-
ροῦς τινάς, τοὺς ὁποίους δυνατὸν νὰ μὴ καταφρονήσετε
ποσοῦτον. Ἦθελα δόσει τὴν μεγαλητέραν τιμὴν διὰ
τὴν ἀνεκτίμητον σκιάν σας, καὶ πάλιν θὰ νομίσω, ὅτι
δὲν τὴν ἀγόρασα ἀκριβῶς.

Ἡσθάνθην νὰ διατρέχῃ τὸ σῶμά μου νέον ῥίγος, ὅτε
διελογίσθην τὸ τρομερὸν ἐκεῖνο θυλάκιον, ὅπερ εἶχον
ἰδεῖ ἀνοιγόμενον ἐμπροσθέν μου καὶ δὲν ἐννόουν πῶς
ἠδυνήθην νὰ ὀνομάσω αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, φίλιτατον.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε, τῷ εἶπον μὲ πολλὴν εὐγέ-
νειαν, δὲν ἐννοῶ πῶς ἡ σκιά μου. . .

— Σᾶς ζητῶ μόνον τὴν ἀδειαν, μ' ἀντέκοψεν αὐ-
τὸς, νὰ λάβω εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ μέρος τὴν σκιάν σας
καὶ νὰ τὴν θάλω εἰς τὸν κόλπον μου. Εἶναι δὲ ἐδι-
κὸν μου ἔργον τὸ πῶς θέλω πράξῃ διὰ νὰ τὴν λάβω.
Ἐπειτὰ δύνασθε νὰ ἐκλέξετε μεταξὺ ὧλων τῶν πολυτί-
μων πραγμάτων μου. Ἰδοὺ ὁ μανδύας τοῦ ῥολάνδου,
τίπαντοδύναμον αὐτὸ θότανον, καὶ τὸ καλῆτερον πάν-
των, τὸ θαλάντιον τοῦ Φορτοινάτου.

— Πῶς, ἐκραύγασα, ἔχετε τὸ θαλάντιον τοῦ Φορ-
τοινάτου!

Καὶ κατελύφθην ὑπὸ ζάλης τινος, καὶ ἐβλεπα νὰ
στιβθῶνιν εἰς τὰ ὄμματά μου ὅση φλωρίων.

— Λάβετε τὴν καλωσύνην νὰ δοκιμάσετε μόνος σας
τὸ μικρὸν τοῦτο σακκίον.

Καὶ ταῦτα λέγων παρουσίασε θαλάντιόν τι ἐκ δέο-
ματος τῆς Κορδοῦνης ἀρκετὰ παχὺ, στεγρὸν καὶ δεμέ-
νον διὰ δύο δυνατῶν σειριτίων.

Ἐνέβαλον εἰς αὐτὸ τὴν χειρὰ μου, καὶ ἐξήγαγον
δέκα νομίσματα χρυσᾶ, ἔπειτα ἄλλα δέκα καὶ πάλιν
ἄλλα δέκα.

— Πολλὰ καλὰ, δέχομαι, εἶπον, δέχομαι τὴν συμ-
φωνίαν. Ἐγὼ κρατῶ τὸ θαλάντιον τοῦτο, καὶ σὺ λαμ-
βάνεις τὴν σκιάν μου.

Ὁ δὲ ἄνθρωπός μου ἔκλινα χωρὶς νὰ προσφέρῃ λέξιν
καὶ τὸν εἶδον νὰ κατὰσχη τὴν σκιάν μου μετὰ θαυμα-
στικῆς ἐπιδειξιοτήτος, νὰ τὴν σηκώσῃ ἐκ τοῦ ἐδάφους,
νὰ τὴν τυλίξῃ καὶ νὰ τὴν κρύψῃ εἰς τὸν κόλπον του.
Μετὰ ταῦτα ἠγέρθη μ' ἐχαιρέτησεν ἐκ νέου καὶ ἐγένετο
ἀφαντοῦς μεταξὺ τῶν δένδρυνων. Μ' ἐφάνη ὅτι τὸν
ἤκουσα νὰ γελά, ἀλλ' ἐγὼ ἐκράτουν ἰσχυρῶς τὸ θα-
λάντιον καὶ δὲν ἐγνώριζα εἰσέτι καθαρῶς τί εἶχε συμβῆ.

Ὅταν συνῆλθον, ἔσπευσα ν' ἀφῆσω τὸ μέρος τοῦτο,
ὅπου ἤλπιζον ὅτι δὲν εἶχον πλέον τί νὰ πράξω. ἤρχι-
σα νὰ πληρῶ τὰ θυλάκιά μου μὲ χρυσίον καὶ ἔπειτα
δέσας περὶ τὸν τράχηλόν μου τὰ σειριτία τοῦ θαλαν-
τίου μου ἐκρυψά αὐτὸ ὑπὸ τὰ ἐνδύματά μου.

Ἐξῆλθον τοῦ κήπου χωρὶς νὰ παρατηρηθῶ, ἔφθασα
εἰς τὴν μεγάλην ὁδὸν καὶ διεμβύθην εἰς τὴν πόλιν,

Φυλλάδιον 55, Τόμ. Γ'.

καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλα νὰ διέλθω τὴν πόλιν,
ἤκουσα νὰ φωνῶσιν ὀπισθέν μου.

— Ἐ! παλληκάρη, ἄκουσε, ἄκουσε!

Ἐστρεψα καὶ εἶδα γρατὴν τινα, ἥτις

— Κύτταξε, μὲ εἶπεν, ἀπώλεσε τὴν σκιάν σου.

— Εὐχαριστῶ, καλὴ μητέρα, τῆς εἶπον καὶ ῥίψας
αὐτὴ ἐν φλωρίων ἐξηκολούθησα τὸν δρόμον μου.

Περαιτέρω ἤκουσα τὸν σκοπὸν νὰ λέγῃ, βλέπων με·
Ποῦ ἄφρσεν αὐτὸς ὁ κύριος τὴν σκιάν του; καὶ μικρὸν
ἔπειτα ἀπήντησα γυναῖκας, αἵτινες ἐκραύγαζαν — Ὁ
Χριστὸς καὶ ἡ Παναγία! ὁ δυστυχὴς αὐτὸς ἄνθρωπος
δὲν ἔχει σκιάν!

Ὅλαι αὗται αἱ ἐπιφωνήσεις ἤρχισαν νὰ μ' ἀνησυχῶσι
καὶ νὰ μὲ λυπῶσι, καὶ προσεπάθουν νὰ θαδίζω ὑπὸ
τὴν σκιάν διὰ νὰ ἀποφύγω τὸν ἥλιον. Ἀλλ' ὅταν
ἔφθασα εἰς τὴν μεγάλην ὁδὸν ἦτον ἀδύνατον τοῦτο
καὶ, κατὰ δυστυχίαν μου, διηρχόμεν ἐκείθεν καθ' ἣν
στιγμὴν τὰ παιδιὰ ἐξήρχοντο τῆς σχολῆς. Ἦνας κα-
κὸς κυρὸς παῖς παρετήρησεν ἀμέσως, ὅτι δὲν εἶχα
σκιάν καὶ ἔσπευσε νὰ τὸ ἀναγγεῖλῃ εἰς τοὺς συμμαθη-
τάς του, οἵτινες ἤρχισαν νὰ τρέχωσι κατόπιν μου ῥί-
πτοντες κατ' ἐμοῦ λάσπην. Διὰ νὰ τοὺς ἀπομακρύνω
τοὺς ἐδίδα χρυσίον καὶ ἐῤῥίθην εἰς ἓν ὄχημα διὰ
ν' ἀποφύγω τὴν καταδρομὴν τῶν μικρῶν τούτων
δαιμόνων.

Ἀμα δ' εὗρέθην μόνος εἰς τὴν ἀμυγᾶν ἤρχισα νὰ
κλαίω πικρῶς καὶ νὰ ἐννοῶ τὴν δυστυχίαν μου. Εἰσῆλ-
θον εἰς τὴν κατοικίαν μου, καὶ ἐῤῥίψα εἰς τὸν ὑπὲρ-
την ἀμέτρητα φλωρία, ἐζήτησα νὰ μ' ὀδηγήσωσιν εἰς
τὸ λαμπρότερον ξενοδοχεῖον ὅπου ἐκλείσθην καὶ τί
συμπεραίνεις ὅτι ἐπραττα; ὦ, φίλτατε Κάμισε, ἐρυ-
θρίῳ νὰ σὲ τὸ ὁμολογήσω· ἔσσυρα ἐκ τοῦ κόλπου μου
τὸ δυστυχὲς θαλάντιόν μου καὶ μὲ εἶδος τι μανίας
αὐξανοῦσης ἀκαταπαύσως, ἐξήγαγον ἀπ' αὐτοῦ χρυσόν,
χρυσόν, καὶ πάντοτε χρυσόν· διέσπειρα αὐτὸν κατὰ
γῆς, τὸν ἐκωδιώνιζα, καὶ πάλιν ἤρχιζα τὸ αὐτό ἐ-
προσπάθουν νὰ θάλξω τὴν καρδίαν μου διὰ τῆς λάμ-
ψους τοῦ μετάλλου τούτου, διὰ τοῦ λυγροῦ ἤχου
του, ἕως οὗ ἐπὶ τέλους ἔπεσα ἄτονος ἐπὶ τῆς κλίνης
ταύτης τῆς χρυσίνης καὶ ἀπεκοιμήθην. »

« Τὴν ἐπιούσαν ἔφερα ἐμπόρους, τεχνίτας καὶ ἐζή-
τησα νὰ διασκεδάσω τὴν θλίψιν μου ἀγοράζων πᾶν ὅ,τι
μ' ἤρχετο εἰς τὴν φαντασίαν, ἀλλὰ τὸ ἐσπέρας ὅταν
ἐπειράθην νὰ ἐξέλθω, ἤρχισαν αὖθις τὰ δεινὰ μου. Οἱ
ἄνδρες βλέποντές με διαβάνοντα χωρὶς σκιάν ἐμουρ-
μούριζαν, αἱ δὲ γυναῖκες ὠμίλουν περὶ ἐμοῦ μετὰ ὀλ-
κτου πλέον προσβλητικῷ παρὰ τοὺς σαρκασμούς. . .

Ἀναζητήτας τὸν φρικώδη ἐκεῖνον ἄνθρωπον τὸν
ἀγοράσαντα τὴν σκιάν μου διὰ νὰ τῷ ἐπιστρέψω τὸ
διαβολικόν του θαλάντιον καὶ μὴν εὐρύν αὐτόν, ἀπε-
φάσισα νὰ μεταβῶ εἰς ἄλλην πόλιν. Ἐνταῦθα τὸ χρυ-
σίον μου, ἡ πολυτέλειά μου μ' ἐκαμην νὰ νομισθῶ ὡς
βασιλεὺς τις. Ἀπήντησα νέαν τινα κόρην ἀθῶαν καὶ
χαρίεσσαν καὶ ἀπεφάσισα νὰ τὴν νυμφευθῶ. Ἡ κόρη
ἀνταποκρίνεται μετὰ σεμνότητος εἰς τὰς εὐχάς μου,
καὶ οἱ γονεῖς δέχονται αὐτάς· Γίνονται αἱ προετοιμα-
σίαι, ἡ ἡμέρα τῆς τελετῆς προσδιορίζεται, ὅταν αἱ-
φνης, ὡς τῆς αἰσχύνης καὶ τῆς ἀπογνώσεως! ἀπιστῆς
τις ὑπηρετὸς πληροφορεῖ τὸν πατέρα τῆς νέας ὅτι ὁ
ἄνθρωπος αὐτὸς ὃν ἐξέλαβον ὡς βασιλέα τινα δὲν τολ-

μὰ νὰ φανῇ εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας διότι δὲν ἔχει σκιά.

Εἰσερχομαι εἰς τὴν οἰκίαν τῆς μνηστῆς μου καθ' ἣν στιγμὴν ἡ οἰκογένεια ἐπληροφόρηθη τὸ ὀλέθριον τοῦτο μυστικόν, καὶ εὗρισκω αὐτὴν κλαίουσαν καὶ ὀδυρομένην, τὸν πατέρα παρωργισμένον, τὴν νέαν κόρην ἀπαρηγόρητον καὶ φεύγω τρέχων διὰ τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν πεδιάδων.

Ἡ τελευταία αὕτη δυστυχία μου μ' ἐσπρωξεν εἰς τοσαύτην ἀπελπισίαν, ὥστε ἀναθεματίζων καὶ πλούτη καὶ ἀγαθὰ, ἐνόησα ὅτι ὁ μυστηριώδης ἐκεῖνος ἄνθρωπος ἦτον ὁ πειρασμὸς μεταμορφωμένος, ἔρριψα εἰς ποταμὸν τινα ὃν ἀπήντησα καθ' ὃδον τὸ κατκρημένον θαλάντιον καὶ ἀπεφάσισα νὰ ζήσω τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς μου, πένης μὲν καὶ ἐσθίων τὸν ἄρτον μου ἐν ἰδρώτι τοῦ προσώπου μου, λαθὼν ὅμως ὡς ἀσφαλὲς ἀξίωμα, ὅτι ἡ ἐντιμος πενία καὶ ἡσυχία τῆς ψυχῆς καὶ συνειδήσεως εἶναι μυριάκις προκρίτωτερα τοῦ ἀτίμου πλουτισμοῦ καὶ ὅλων τῶν ἀπολαύσεων αὐτοῦ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

ΤΟ ΚΑΝΔΙΛΙ. (*)

Α.

Τίς δὲν γνωρίζει τὸ Κανδιλὶ μὲ τὴν παρκειμένην ὠράϊαν κοιλάδα τοῦ Γιοργ-Σουρλου, μὲ τὸ αὐτοκρατορικὸν αὐτοῦ περίπτερον, τὴν ἐρύσιν του, τὴν ἔχουσαν τέσσαρς κίονας ἐκ πορφυρίτου καὶ τὸ βέον διὰ τῆς πεδιάδος βυάκιον! . . .

Ὅταν ἰδῇτε κατὰ πρῶτον τὴν γλοερὰν ταύτην κώμην, νομίζετε ὅτι εἶναι λόφος ἐπὶ τοῦ ὁποῦ ἰδιότροπός τις μοῖρα ἔρριψεν ἄνευ συμμετρίας καὶ περίπτερα χρυσὰ καὶ οἰκήματα πολύχρωμα, καὶ ἀμπέλους καὶ κήπους καὶ δένδρα καὶ τάφους, ἅτινα ὑπὸ τὸν μαγευτικὸν κείμενα οὐρανὸν τῆς Ἀνατολῆς καὶ εἰς τὰ κυανὰ κύματα τοῦ Βοσπόρου ἀντανακλῶμενα παρουσιάζουσι θεῖαν τερπνοτάτην.

Τὸ Καν-Διλὶ εἶναι μέρος τοῦ οὐρανοῦ πεσὸν ἐπὶ τῆς γῆς . . . διὸ καὶ αὐτοῦ συνέρχονται αἱ οὐρὶ καὶ αἱ ἀηδόνες, καὶ ὁ ἐντροφῶν εἰς αὐτὸ δύναται νὰ αἰσθανθῇ τὰς εὐφροσύνας τοῦ παραδείσου. Ἀλλὰ διατὶ χωρίον τοσοῦτον ὠραῖον καὶ εὐφρόσυτον φέρεי ὄνομα τοσοῦτον ἀπαίσιον; Καν-Διλὶ (ἀκρωτήριον αἵματος) Διατὶ; Ἰδοὺ ἡ ἱστορία του.

Β'.

« Ἡ νύξ εἶναι γαλήνιος καὶ παίζει μὲ τὸ κύμα. »

Περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος, κατὰ τινα ἐσπέραν, ὁποίας γνωρίζει μόνον ὅστις εἶδε τὸν Βόσπορον. « ὁπόταν τὸ Σταμποῦλ φωταγωγεῖται ὑπὸ μυρίων φώτων, καὶ εὐώδης νύξ καλύπτει διὰ γλαυκοῦ πέπλου τοὺς μιναρέδες καὶ τοὺς θόλους του. ὅταν τὰ γλοερὰ κιόσκια, ἀντανακλῶνται, ὡς φάσματα μεγάλα εἰς τὰ κύματα τοῦ αἰγιαλοῦ... » δύο ἄτομα ἴσταν-

το ἐπὶ τοῦ δώματος ταπεινοῦ τινος γυαλίου (α). Ὁ βλέπων αὐτοὺς ἤθελε τοὺς ἐκλάβει ὡς δύο ἐρωτικὰς ἀηδόνας, αἵτινες ἤλθον εἰς τὸ ὠραῖον τοῦτο καὶ μελαγχολικὸν μέρος νὰ ψάλλωσι τοὺς ἐρωτάς των.

— Ναί! φίλτατε! πρέπει . . . Ἄφησέ με ν' ἀκολουθήσω τὸ πεπρωμένον μου, κάμε με τὴν θυσίαν ταύτην. Ἡ λέγουσα δὲ ταῦτα ἦτο νέα τις καὶ περικαλλῆς γυνὴ, ἥτις ἐφημίζετο διὰ τὸν ὠραῖον της χορόν. Τὸ ὠραῖον καὶ κανονικὸν πρόσωπόν της, ἡ λευκὴ της χροιά, τὰ μεγάλα μελανὰ ὀμμάτα της, ἡ μακρὰ κατὰμαυρη κόμη της, τὸ εὐλύγιτον ἀνάστημά της, ἡ ἔκφρασις τῆς φυσιογνωμίας της, τὸ ἐνδυμὰ της τὸ ἀπλὸν ἐνταυτῷ καὶ κομψόν, ἀνήγγειλον τὴν κυριασικὴν καταγωγὴν της. Ὁ ἔρωσ ὠδήγησεν αὐτὴν ἐκ τῆς πατρίδος της εἰς τὸν Βόσπορον, ἀκολουθήσασαν νέον καὶ ἀνδρεῖον μυσταντζήν, μετὰ τοῦ ὁποίου καὶ εὗρισκετο τὴν στιγμὴν ταύτην.

— Λοιπὸν μ' ἀφήνεις, μ' ἐγκαταλείπεις, εἶπεν ὁ ἔραστής, ἀπέρχεσαι ὡς ἀπλὴ χορεύτρια εἰς τὸ Σεράϊον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐγὼ θέλω φρουρεῖ νύκτα καὶ ἡμέραν ὄρθιος, μετὰ τῶν συναδελφῶν μου, ἐνῷ σὺ θὰ ᾄδῃς ἐντὸς αὐτοῦ! . . . Ὁχι, Ἀδιλέ, ὄχι . . . ἐνόσω τὸ ξίφος τοῦτο θὰ ὑπάρχει εἰς τὴν ζώνην μου, ἐνόσω τὸ αἷμα θέλει τρέχει εἰς τὰς φλέβας μου, κἀνείς δὲν θὰ τολμήσει νὰ σὲ ἀφαιρήσῃ ἀπὸ τὸν ἔρωτά μου, οὕτως αὐτὸς ὁ κραταιότατος Σουλτάνος.

— Ἀλλ' ἰδοὺ ὅπου δευτέραν ἤδη φοράν ὁ κιζλάι ἀγὰς εὐδοκεῖ νὰ ἔλθῃ νὰ μὲ ζητήσῃ... τὴν τρίτην δὲν θέλει μεταχειρισθῇ πλέον χάδι . . . κ' ἔπειτα . . .

— Ἐπειτα;

— Ἐπειτα ἡμπορῶ νὰ χάσω τὴν κεφαλὴν μου.

— Πρῶτον θὰ πέσει ἡ ἰδική μου, εἶπεν ὁ Ἀλῆς, ὁ ἀνδρεῖος μυσταντζής, θέτων τὴν χειρὰ του ἐπὶ τῆς λαβίδος τῆς σπάθης του.

— Ὅθεν κ' ἐγὼ, διὰ νὰ σωθῶ καὶ νὰ σώσω καὶ σὲ, πρέπει νὰ ἐνδώσω, ἐπανελάθεν ἡ Ἀδιλέ . . . Ἐπειτα, τίς οἶδες; . . . ὅταν γίνω ἡ εὐνοουμένη τοῦ Σουλτάνου, τὸν ὁποῖον θὰ θέλξει ὁ χορὸς μου, καὶ θὰ ἔχω εἰς τὰς χεῖράς μου πᾶσαν ἐξουσίαν, καὶ ὑπὸ τὰς διαταγὰς μου μεγιστάνας καὶ γιανιτζήρους καὶ μυσταντζίδες, τίς θέλει τολμήσει νὰ ἐναντιωθῇ εἰς ἐμὲ, ἐμὲ τὴν Σουλτάναν, ἀπὸ τοῦ νὰ σὲ διορίσω θεζύρην τῆς αὐτοκρατορίας;

— Καὶ τότε, εἶπεν ὁ Ἀλῆς σύννους.

— Τότε θὰ ἔχῃς μεγάλον καὶ ὠραῖον κιόσκι πλησίον τοῦ Σεραῖου, καὶ τὸ κιόσκι τοῦτο θὰ ἔχει μικρὰν κρυφίαν θύραν, συγκοινωνοῦσαν μὲ τὸν κήπον τοῦ χαρεμίου.

— Ἄγγελε! . . . μὲ τραλαίνεις . . . σὲ ἀγαπῶ, σὲ λατρεύω Ἀδιλέ μου! . . . Εἶναι λοιπὸν ἡ τελευταία νύκτα, ἥτις μὰς εὗρίσκει μαζὴ ἐν μέσῳ τῆς ὠραίας ταύτης φύσεως;

— Ὁχι, ἀπεκρίθη ἡ Ἀδιλέ, θὰ περάσωμεν ἄλλας λαμπροτέρας εἰς τοὺς κήπους τοῦ χαρεμίου . . .

Καὶ οἱ δύο ἔρασταί ἔθεσαν ἕκαστος τὴν χειρὰ του ἐπὶ τῆς καρδίας, ὡς ἂν ὀμνύοντες αἰωνίαν ἀγάπην. Ἀλλ' οὐαί! τετέλεστα δι' αὐτοὺς ἐπρωτίμων τὴν δόξαν ἀπὸ τὸν ἔρωτα . . .

(*) Τὸ διήγημα τοῦτο μεταφράσαμεν ἐκ τῆς Ἑβδομάδος ὁ ἐκδότης τῆς ὁποίας ἀναφέρει ἐπὶ ἐγγράφῳ γαλλιστὶ ὑπότινος γένου Ὁθωμανοῦ κατοικοῦντος εἰς Κωνσταντινούπολιν.

(α) Παραθαλάσσιος οἰκία ἐν Κωνσταντινουπόλει.